

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **JUDr. D.K.B.**, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu **P.**, družstvo „v konkurze“, Ž., IČO: X., zastúpeného advokátom JUDr. F.H.B. proti žalovanému: **Ing. M.T.M.**, správca konkurznej podstaty úpadcu **Agrodružstvo Ž.**, družstvo, „v konkurze“, so sídlom v Ž.K., IČO: X., **o vyslovenie neúčinnosti zmluvy o odovzdaní a prevzatí nehnuteľností**, o návrhu na oslobodenie od platenia súdneho poplatku, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. septembra 2009, č. k. 35Cbi/174/01-386, takto

r o z h o d o l:

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. septembra 2009, č. k. 35Cbi/174/01-386 sa **p o t v r d z u j e**.

O d ô v o d n e n i e:

Napadnutým uznesením súd nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že ak uplatňovanie alebo bránenie práva nie je svojvoľné, resp. zrejme bezúspešné, umožňuje ust. § 138 ods. 1 O.s.p. vyhovieť žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov pod podmienkou, že to odôvodňujú pomery účastníka. Pri rozhodovaní o oslobodení od platenia súdnych poplatkov poplatníkov, ktorými sú podnikatelia, súd prihliada k ich majetkovým pomerom, majúcim základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej, resp. prechodnej povahy a odôvodňujú záver, že poplatník celkom alebo sčasti nemôže splniť poplatkovú povinnosť, alebo že jej splnenie nemožno od neho spravodlivo žiadať. Takéto pomery musí účastník nielen tvrdiť, ale aj preukázať. Povinnosťou

súdu je skúmať, či nepriaznivá situácia žiadateľa o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov vyplýva alebo nevyplýva z jeho podnikateľskej činnosti. Ak by vo všeobecnosti nepriaznivá situácia podnikateľa bola dôvodom pre oslobodenie od súdnych poplatkov, znamenalo by to prenesenie časti rizika spojeného s podnikaním na štát.

Súd v konaní preskúmal návrh žalobcu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, na základe čoho zistil, že žalobca neoznačil a ani súdu nepredložil žiadny iný dôkaz ako podanie návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, ktorým by preukázal existenciu takých pomerov, na základe ktorých by bolo možné priznať oslobodenie od súdnych poplatkov, čím neunesol dôkazné bremeno. Samotné podanie návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov nepreukazuje existenciu takých pomerov žalobcu, ktoré odôvodňovali priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Preto súd žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Proti tomuto uzneseniu v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca podaním zo dňa 2.10.2009. Navrhol zmeniť uznesenie súdu prvého stupňa a priznať žalobcovi oslobodenie od súdneho poplatku.

Poukázal na tú skutočnosť, že v prejednávanej veci vystupuje v postavení žalobcu ako správca konkurznej podstaty úpadcu, ktorý má na základe uznesenia záväzok zaplatiť súdny poplatok vo výške 28 343,50 Eur. Ide o záväzok, ktorý má byť zaplatený z konkurznej podstaty žalobcu. V tejto veci bolo na základe dokazovania preukázané, že z konkurznej podstaty žalobcu podstatná časť majetku bola ešte pred vyhlásením konkurzu na jeho majetok prevedená ako nový vklad do majetku tretej osoby, a to žalovaného. Na základe podania odporovateľnej žaloby bolo v tomto konaní listinnými dôkazmi preukázané, že týmto konaním žalobcu bol znížený jeho majetok o vysokú hodnotu, čím došlo k ukráteniu jeho majetku a uspokojenia jeho veriteľov. Krajský súd v Banskej Bystrici čiastočným rozsudkom zo dňa 18.12.2006 pod č. k. 35Cbi/174/2001-257 rozhodol tak, že určil, že právne úkony, ktorými boli veci vyňaté z majetku žalobcu a vložené do majetku žalovaného, sú voči konkurzným veriteľom žalobcu právne neúčinnými právnymi úkonmi. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 22.2.2007. V priebehu tohto konania bolo preukázané, že veci, o ktoré sa odporovateľným právnym úkonom žalobcov majetok ukrátil, sa u žalovaného nenachádzajú, pretože tento ich v rámci svojho konkurzného konania prostredníctvom správcu konkurznej podstaty speňažil a v súčasnosti sa nachádzajú

vo vlastníctve tretích osôb. Žalobca z dôvodu, že veci, o ktoré sa odporovateľným právnym úkonom ukrátil jeho majetok a nemôže byť vrátený do konkurznej podstaty, má v zmysle ust. § 16 ods. 4 Zákona o konkurze a vyrovnaní právo na poskytnutie peňažnej náhrady. Pretože predmetné veci boli speňažené tretím osobám v rámci speňažovania konkurznej podstaty žalovaného Agrodružstvo Ž., družstvo, v konkurznom konaní vedenom Krajským súdom v Banskej Bystrici pod č. k. 28K 18/2003 za celkovú cenu cca 59 749,06 Eur, nie je možné, aby do konkurznej podstaty žalobcu sa vydala vyššia finančná hodnota, ako je hodnota predstavujúca speňaženie týchto predmetných vecí. Súd vyrubil žalobcovi súdny poplatok vo výške 28 343,50 Eur, pričom vôbec pri rozhodovaní o oslobodení od súdneho poplatku nebral do úvahy situáciu žalobcu, ktorý práve pre predĺženosť sa dostal do konkurzu. Z dôkazov nachádzajúcich sa v spise vyplýva, že žalobca práve z dôvodu predĺženia, resp. nemožnosti plnenia si svojich záväzkov voči tretím osobám sa dostal do takej situácie, že bol na neho vyhlásený konkurz. Teda jeho majetkové pomery sú preukázateľne zlé a majú základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej, resp. prechodnej povahy. Ak by žalobca uhradil súdny poplatok, tak by ukrátil pomerné uspokojovanie veriteľov, pretože z finančných prostriedkov získaných pri speňažovaní majetku úpadcu by viac ako 1/3 zo získaných finančných prostriedkov musela byť použitá na uhradenie tohto súdneho poplatku. Väčšia časť majetku žalobcu bola ešte predtým, ako bol na neho vyhlásený konkurz, prevedená do majetku žalovaného.

Zákonodarca v § 4 ods. 2 písm. m/ zák. č. 71/1992 Zb. v platnom znení od 1.1.2006 oslobodzuje správcu konkurznej podstaty od platenia súdnych poplatkov. Toto oslobodenie je účinné od 1. januára 2006, kedy nadobudol platnosť a účinnosť nový Zákon o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý zrušil zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Pri tvorbe tejto novely zákonodarca opomenul tú skutočnosť, že podľa ust. § 206 ods. 1 Zákona o konkurze a reštrukturalizácii konkurzy vyhlásené alebo povolené pred účinnosťou tohto zákona, ako aj právne vzťahy s nimi súvisiace, sa spravujú podľa doterajších právnych predpisov a teda konkurzy, ktoré boli vyhlásené pred účinnosťou Zákona o konkurze a reštrukturalizácii sa riadia zák. č. 328/1991 Zb. Zákonodarca opomenul tú skutočnosť, že konkurzné konania budú ešte dobiehať a je potrebné sa v rámci novely súdnych poplatkov vysporiadať aj s touto skutočnosťou.

Z povahy veci vyplýva, že žalobca vzhľadom na svoje pomery nie je schopný zaplatiť súdny poplatok, ako aj ďalšie výdavky spojené s konaním, vrátane nákladov spojených

s poskytnutím právnej pomoci, pretože je insolventný, a preto bol na neho vyhlásený konkurz. Z dokladov a dôkazov predložených v tomto konaní nevyplýva, že by zo strany žalobcu išlo o bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie svojho práva. Preto sú splnené zákonné podmienky na oslobodenie od platenia súdneho poplatku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal odvolanie žalobcu podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa ust. § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť. Poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Ak uplatňovanie alebo bránenie práva nie je ani svojvoľné ani zrejme bezúspešné, umožňuje citované zákonné ustanovenie vyhovieť žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov pod podmienkou, že to odôvodňujú pomery účastníka. Zákon nevysvetľuje bližšie obsah pojmu „pomery účastníka“, bezpochyby však musí ísť o pomery majetkové (a ak je žiadateľom fyzická osoba, tak aj rodinné, sociálne a zdravotné) žiadateľa, majúce základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej, či prechodnej povahy a odôvodňujú záver, že ako poplatník celkom, či sčasti (v prípade žiadosti o čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov) nemôže splniť poplatkovú povinnosť alebo že jej splnenie od neho nemôže spravodlivo žiadať. V prejednávanej veci žalobca odôvodňoval žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov predovšetkým tým, že na majetok žalobcu bol vyhlásený konkurz, ako úpadca je predĺžený. Ide o okolnosti, ktoré sú dané takmer vo všetkých konaniach, v ktorých správca konkurznej podstaty vymáha pohľadávky v prospech konkurznej podstaty. Samotné vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu nezakladá dôvod pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 O.s.p. Sám žalobca potvrdil, že má finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku, keď v odvolaní uviedol, že ak by uhradil súdny poplatok, tak by ukrátil pomerné uspokojovanie veriteľov, pretože z finančných prostriedkov získaných pri speňažovaní majetku úpadcu by viac ako 1/3 zo získaných finančných prostriedkov musela byť použitá na uhradenie tohto poplatku. I keď je úpadca insolventný a tiež predĺžený, nemožno z toho vyvodiť záver, že by poplatník nemohol splniť poplatkovú

povinnosť, alebo že by jej splnenie od neho nebolo možné spravodlivo žiadať. So zreteľom na uvedené dospel aj odvolací súd k záveru, že v danom prípade žalobca nepreukázal existenciu pomerov, so zreteľom, na ktoré by mu bolo možné priznať oslobodenie od súdneho poplatku.

Súd prvého stupňa rozhodol vecne správne, keď žiadosti žalobcu nevyhovel. Odvolací súd vzhľadom na to napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, keďže toto je vo výroku vecne správne.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 26. novembra 2009

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.